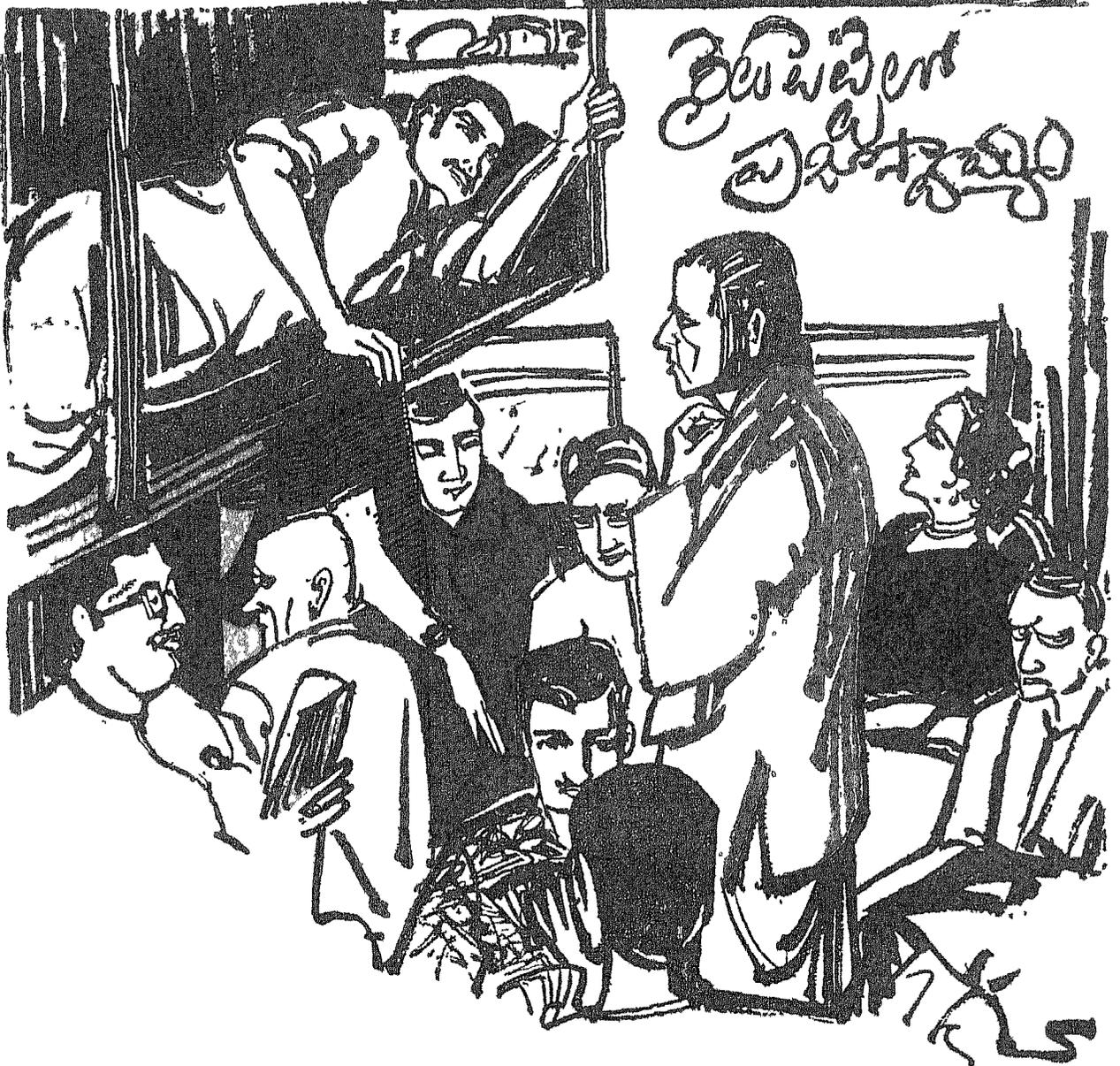

రైలు బేజిల్ చరిత్రాత్మకము

మా కాలేజీకి వెళ్తుంటే చదివారు. ఈరు వెళ్ళాలి. త్వరత్వరగా సామాను పర్తి మిత్రులు వారప్ప, వీరాస్, శుభాచారి, జక్కన్నలతో కావిగూడ స్టేషన్ రాత్రి 9 గంటలకు చేరాము. అప్పటికప్పుడే టికెట్లకోసం క్యూ ఏర్పడుతూఉంది. పురాణాల్లో హనుమంతుని తోక, ద్రౌపది కోక అనేవిమాత్రం అంతంలేకుండా పెరుగుతూ ఉంటాయని తెలుసుకాని ఈ ఆధునిక కాలంలో క్యూలనుకూడా వాటితో చేర్చవలసివస్తుందని అనుకుంటూ నేనూ క్యూలో చేరిపోయాను.

టికెట్ తీసికొని ప్లాటుఫారంపైకి వెళ్ళాను. దాకాల వ్యక్తులు, అప్పికాల దుస్తులు, అలంకరణలు వలేంది. వివిధ భాషల సంభాషణలు, తినుబండారాలు అమ్మే అబ్బాయిల కేకలు, నాటిలో పిల్లల ఏడ్పులు, స్త్రీకి సమతూకంగా అక్కడక్కడ వనదంపతుల ఏడ్పులు, ట్రాన్స్ఫర్లలో అత ప్రాప్యగనం,

కూతల హడావిడి. ఆ నాటి ప్లాటుఫారం వ్యవహారం సామాన్యమానవునికి తానధానంలా ఉంది.

రైలు వచ్చింది. హడావిడి మరింత హెచ్చింది. మా మిత్రులం అంతా కలిసి దగ్గరలో ఉన్న థర్డ్ క్లాసు కంపార్టుమెంటుపైకి దాడిచేశాం.

తలుపుదగ్గర ఎక్కేవారు దిగేవారిని దిగనివ్వడం లేదు. దిగేవారు, పొం, దిగలేక ఎక్కేవారిని ఎక్కనివ్వలేక పోతున్నారు. ఫలితం — రైలుపెట్టెలో ఉన్నవారు ఉన్నవారుగానే ఉండిపోయారు. ఇక మా మిత్రుడు వీరాస్ ఆధునిక తిప్పకలో అందెవేసిన చెయ్యికనక కిటికీ బట్టాడూ ప్రారంభించాడు. ముందుగా నా ట్రంకు తోశాడు. ఇంకేం! నాకు ప్లంబం దొరికిందన్న మాటే. ఆ తరువాత నేనుకూడా తిప్పగా కిటికీద్వారానే

లోపలికి పోయాను. అప్పటికి స్పూరించింది, చిన్నప్పుడు కిటికీలగుండా క్లాసునుండి జారుకోవడం నే దెంతగానో ఉపకరించింది. నేను ఎక్కిన కంపార్టుమెంటుకు ముందునైపు ఫస్టుక్లాసు, వెనుకనైపు థర్డుక్లాసులు ఉన్నాయి, స్వతంత్ర భారత ప్రజాస్వామిక పాలన యంత్రాంగంలో సెంట్రల్, స్టేట్ ప్రభుత్వాలున్నట్టు. నేను ఎక్కిన కంపార్టుమెంటును, హైదరాబాద్లోని ఒక మధ్యతరగతి ఉద్యోగి బాడుగఇంటితో పోల్చేదానికన్నా విన్నపదేవుని వామనానాతారం అంటే పరిపోగలదు. ప్రయాణం చేయనివారికోసంనెన్నో ముప్పులుగా మూడు భాషల్లో “15 మంది ప్రయాణీకుల కోసం”మని రైల్వేవారు ప్రాశాశారు. ఇందులో 15 మందికి ప్లంమున్న దని, అత్యవసర పరిస్థితుల్లో 150 మందికికూడా ప్లంబం ఉండగలదని వారికి తెలుసు కాబట్టే టికెట్టు ఎన్నెన్నోనా ఇస్తూనేఉంటారు. అందుకేనేమా పసిమాల దగ్గర జరిగే బాటకు ఇక్కడ ఉండదు. రైలు కదిలింది.

కె. ఎమ్. డి. హెన్రి

దేశంలోని ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఒక చిన్న రైలుపెట్టెతో పోల్చి చూస్తే 'బెరా, నెజమే' వసవిస్తుంది. రైలులో సీటులున్నవారు, లేనివారు రెండు వర్గాలు. వారి కక్షలు తాత్కాలికమే. అందరి లక్ష్యం ఒక్కటే. అయిదు సేపట్లు చాటితే అగడేళ్ళు గడిచి పోయినట్టే. కష్టాలకు అలవాటు పడిపోవడం ప్రజలకు ఎలా అలవాటైందో, వారిని పట్టించుకోకపోవడమూ ప్రభుత్వానికి అనవాయితీ అయింది.

మా వ్యాధయమిత్రుల వీడ్కోలులో నా ప్రయాణ ఘట్టం ప్రారంభమైంది.

అయిదుసార్లు పై కుర్చీలో ఒక్కసారి అలా కలరాబాధాను తోటి ప్రయాణికులకైస్తే, ఏ పూర్వ వ్యర్థమోగాని ఇద్దరికాల వ్యక్తులు ఇలా ఒక్క పెట్టెలో ఇబుడిపోయారు. ఇందులోని దృశ్యం, వైవిధ్యంతో కూడిన ఆధునిక చిత్రకళాగీతి. ఆ ప్రయత్నంగా మానవజీవం వివిధ భంగిమలను అవాదు చూడగల్గును. అటువక్కచూస్తే, తప్పి తాను చురిచి ఫిదినూండి ఒక నిగ. అది పాదాల దగ్గర అవిడ భర్తగారు పాపం ద్వారా రంబుగంతో కృష్ణ పరమాత్మునికోసం పాదాల దగ్గర వడిగిపూని కాచిన అర్చనకుణ్ణి బాధకంచేస్తూ ఉన్నాడు. వారి సీటుకు ఎదురుగా, భార్య భుజాగ్రంపై తన శిరస్సుకుంచి వల్లనూతిన దాంపత్యవై భవంతో తోటి ప్రయాణికులకు శుభ్ర కలిగిస్తూ ఉన్నాడోక వ్యయంగ సతీప్రతుడు. ఇటువక్క చూస్తే ఒక తండ్రి తన 25 ఏళ్ల అబ్బాయి తనను ఒక్కొక్కచుకుని విద్రావపుటూలాపుత్రవాల్చివ్యాన్ని కంపార్టు వెంటంఠా వింపేస్తున్నాడు. ఈ రైల్వేవారువభరలకు అలంకమైతే పాగ తాగరాదనిమాత్రం శాసించారుగాని ఈ దృశ్యం వెన్నరు సెస్సారు చేసేది?

అడిగితే ఈమధ్య ఆడవారు మాంచి ప్రయాణ వధతి కనిపెట్టేశారు. ఆడవాళ్లకు ప్రత్యేకించిన పెట్టెలో ఎక్కరు. ఇద్దరు ఆడవారు చేరిన స్థలం యుద్ధరంగంగా మారగలదని వారికి బాగా తెలుసు. కాబట్టి హాయిగా మగవాళ్ల పెట్టెలో నిశ్చింతగా ఎక్కేస్తారు. దానిలో వాళ్ల ప్రయాణపు కష్టాలు పైతం గల్పెక్కినట్టే. ఇక్కడ వాళ్లకు సకలవిధములైన నదుపాయాలు నవ్వంగా సాగుతాయి. కూర్చునేదానికే కాదు, అలా వదులు వాల్చేదానికీకూడా స్థలం ఇచ్చి తాము నిలబడతారు పాపం, తాత్కాలిక వరోవకార బుద్ధి గల మగదాయుళ్లు. నవ్వడిగితే, తెలియక ఈనాటి భారతీయ వనితామణులు పురుషులతో సమానమయిన హక్కులకోసం పోరాటం సాగిస్తున్నామని అరాలు వెదుతున్నారేగాని తరిచిచూస్తే భారతదేశంలో వదిలకున్న పిలవ, గౌరవం మరదేశంలో ఉంది? ఉద్యోగాల్లో నేమి, టెక్నెక్కు అవకాశం నేమి, ప్రయాణాల్లో నేమి, "ఎందెందు నెదికి చూచిన సందేహము నలదు, మగవారి కన్న మగువలదే పై చెప్ప్య కలదు" అని మా

వచ్చేదే
దేహివళి
ప్రత్యేక సంచీక
(8.11.67)

ఆంధ్రప్రదేశ్ వచిత్ర వార పత్రిక దీపావళి కథల పోటీలో బహుమతి పొందిన మూడు కథలు, అనేకవర్ణ చిత్రాలు, దీపావళి వ్యాసాలు, గేయాలు, మామూలు కీర్తికలు కాక ఇంకా ఎన్నో.

104 పేజీలు 60 పైసలు

మిత్రుడు ఒకసారి అన్నాడు, నేటి కవిత్వోరణిలో రైలు వేగం హెచ్చింది. పైన వదుకోవ్వవానిని ఉద్దేశించి, నా వక్కన బుట్టలో నిల్చున్న వ్యక్తి బుట్ట ఉంచేదుకు పైన స్థలం ఇమ్మని అడిగాడు. ఇదే భారతీయ ధూమకళు ప్రయాణంలో వసుర ఘట్టానికి నాంది. కయనించిన శివరైలవాసుడు అన్నాడు కదా: "సికింద్రబాదుతో మూడు గంటలు వడిగిపూని కాచి, రైల్వేపోర్టరు చేతికి మూడురూపాయలిచ్చి, ముందుగానే రిజర్వు చేసికోన్నాను. నేను భవేదానికే కాదు, నీవు సామాను ఉంచేదానికీకూడా వీల్చేడు" అంటూ ఖచ్చితంగా చెప్పేశాడు. "అలాగేనే రైల్వేపోర్టర్లగుండానే రైలుబండినే కొనివేయవచ్చునో!" అని అనేకాడు మరోకడు. రైలుబండికి, దేశానికి సామ్యం ఉంది. దేశంలో

ధనవంతులు, బీదవారు అనే రెండు ముఖ్యమండలం తెగలు ఉన్నట్టే, ఇక్కడ సీట్లు కలవారు, లేనివారు అని రెండు పార్టీలుంటాయి. ఇరువక్కలవారికి బద్ద నైరము. మొదటి పార్టీలో చేరాలంటే కంపార్టు వెంటంఠాలో సీటు దొరకాలి. సీటు దొరకనివారంతా రెండవ పార్టీవారే. నేనుకూడా ప్రవేశరునుము లేకుండానే రెండవ పార్టీలో చేరబడ్డాను. బుట్టవ్యక్తి, వక్కన సీటుపైన కూర్చున్న వ్యక్తుల్ని వద్దుకోమ్మని సోష్యంగా అడిగాడు. నసేమిదా విలులేదన్నాడు. "51 మంది కూర్చున్నవీస జాగాలో ముగ్గురే ఉన్నారు కదయ్యా, వర్దుకోంటే స్థలం ఉంటుంది" అంటూ కాస్త ప్రాదేయపూర్ణకంగా అడిగాడు. సగానికి మడిచిన బెదోహోలాలోపై హాయిగా అనుకోంటూ "నేను టెక్నెక్కు తీసికొని కూర్చున్నా మయ్యా! ఇద్దరు పైన వండుకొని ఉన్నారు. ముగ్గురక

కీంద కూర్చోనిఉన్నాడు. కి మించికి నైజి అది ప్రియమై కూర్చోనరాదు. వెంబర్లు చూశావు గదా! 6, 7, 8, 9, 10" అని పల్లెటూరివానికి నయోజన విద్య వేల్చే పంతులులాగ చెప్పాడు. అందుకు నూ పార్టీవాడు ఊరుకోక "మేమూ టీకెల్లు కొన్నామయ్యా ఊరికి వెళ్ళలేదు. అలాంటప్పుడు మా కెందుకు పీట లేదు?" అని అడిగాడు.

"నూనూ, మీ టీకెల్లులో పీట లేకపోవచ్చు. ఓపిక ఉంటే టీకెల్లు ఇచ్చినవారివే పీటలు అడగండి. పీటలు లేవారినే పీరిపించుకోవే ప్లలం ఇప్పించుకోండి. మూకేం అభ్యంతరం లేదు" అని నిక్కచ్చిగా చెప్పాడు.

"నీమాను తక్కువ, మొఖం ఎక్కువ. ప్రయాణాను తవచ్చి వ్యర్థుల్యం చేసుకోండి" అంటూ రైల్వే పోస్టర్లు అరుపిస్తాయికాని రైల్వేవారికి ఈ వాస్తవ వరిస్థితులు ఎలా అర్థమవుతాయి? "ప్రయాణీకులు ఎక్కువ, స్థలం తక్కువ. ప్రయాణం నేరుగా స్వర్ణానికే" అన్న భావం వారి కెందుకు స్ఫురించడంలేదు. టికెట్ కలెక్టర్లు వచ్చి టీకెల్లు తవస్తే చేస్తారుకాని ప్రయాణీకుల సాధకబాధకాలు విచారించేవారే? కనీసము ఈ రైల్వేపోలీసులు చేసే పనేమిటి? ఇక్కడ ప్రాయ కూడదనుకోండి. ప్లలం ఉన్నంతలో ప్రయాణీకులను పర్లవచ్చుగదా!

పోలీసులంటే జ్ఞానకం వచ్చింది. తోగడ ఒక కవయిత అన్నట్లు పోలీసులు ఇంద్రధనుస్సువంటివారట! వర్లం అయిన వెంటనే ఎలా అకాశంలో ఏర్పడుతుందో అలాగే మీరు దెబ్బతాటలు అయినవెంటనే ప్రత్యక్ష మవుతారట! నన్నుడిగితే వీరివల్ల అలజడి ఎక్కువవుతుందే గాని తగ్గదు. నేను ప్రత్యక్షంగా చూసిన ఉదంతం చెబుతాను. ఒకసారి వర్లిక్ గార్లెస్టులో 'అత్తుగారవం' మూటింగ్ జరుగుతుంది. దాదాపు మేమంతా 200 మందిమీ చేరి చూస్తున్నాము. మా అధ్యక్షంకొద్దీ ఆ చేతు పోలీసులు లేరు. నటుడు సాగేశ్వరరావు రాజశ్రీతో వాటా చలసిరుగా వాట్యం చేస్తున్నాడు. అంతలో అకస్మాత్తుగా ఎక్కడనుండి ఊడివద్దాలో (చిరుకా వరకంనుండి) అనవసరంగా "వెనక్కి జరగండి - అలా ఇంకా వెనక్కి" అంటూ లాఠీకట్టెలతో పోలీసులు ప్రత్యక్షం. ఇంకేముంది, ఒకటే గలాటూ. తెలుసుగా, ప్రజలనమూహం చేసేతెట్టువంటిది. కదిపితే ఊరు కుంటుందా? అఖరికి మూటింగ్ ఎలా జరిగిందో మాకు తెలియదుగాని పోలీసుల సంఘర్షణమాత్రం బాగా జరిగింది. వీరి సేవలను గుర్తించికాబోలు అంద్ర రాజధానినగరులో విద్యార్థి ప్రసంగం వీరి కాక తిరువాన్ని ప్రసాదించింది. అదే "భలేమతో".

నరే, మా పార్టీవాడి ఉదేయం తగ్గినట్లు లేదు. ప్రభుత్వాన్ని దుయ్యనడకొందుకు ప్రారంభించాడు. "ఎక్కడ చూచినా సోషలిజం, ప్రజాస్వామ్యం అంటూ ప్రభుత్వం చేతులవేస్తుందేమోని పెధన రైలుపెట్టెలో ప్రించుకా లేనిది విశాల భారతావనితో ఎలా పోధ్యమవుతుంది?" అన్నాడు. నా పక్కనున్న స్వక్తి "ప్రభుత్వాన్ని ఎందుకు దుయ్యనడతావు? అదేమి చేస్తుంది?" అంటూ సానుభూతివాక్యలు పలికాడు. "అవును, ఏమీ చేయలేకపోతుందనే కదయ్యూ వేను చెప్పింది" అని పనుర్లింతుకొన్నాడు తన వాదాన్ని మొదటివ్యక్తి.

వర్ల

దిశం—ది. ఏ. కెడ్డి (గోల్కొండ)

"ప్రజాస్వామ్యంంటే మనకు మనమే మనల్ని వెలకువ కలిగింది. దొడ్డి ఉన్నవైపు నూసింది. ఖల్లతో వరిపాలించుకోవడం. మనఅవసరాలనుమనమేతీర్చుకోవాలి. రైలుపెట్టెలో ప్రజాస్వామ్యం లేదంటావా? కాస్త ఇప్పుండి మా ఆడవారు దొడ్డికి పోవాలి" అంటూ ఓపిక వట్టుండి" అంటూ మాకు అవల దొడ్డివైపుగా కాస్త ప్రభుత్వదోరణితోనే అడిగాడు. స్థలంలేవంటూ నిర్లక్ష్యంగా జవాబిచ్చారు ఇవలం పార్టీవాళ్ళు. "ఎందుకుండడయ్యా కాస్త నర్లుకోండి" స్థలం తగ్గింది అడిగాడు. "అవునయ్యా, మొదట్లో మేము మిమ్ములను నర్లుకొమ్మని అడిగినప్పుడు మూలు నర్లుకొని ఉంటే స్థలమెందుకు ఉండకపోయ్యింది? ఇప్పుడేం చేస్తాం— స్థలం చొత్తిగా లేదు." అంటూ చిన్నతా పాయింట్ ఏసీరాడు దిగాలువడిన భర్లగారిపై. అక్కడ అవిడగాలు తొందరపాటులో ఉన్నారు. ఈలోగా కూర్చున్న మరీ ఇర్లరికి కూడా దొడ్డి అవసరం కలిగినట్లు నూచనా ప్రాయంగా మూగుంపువారికితెలిసింది. ఇంకేం మరలం పటిష్టంగా ఉన్నారు. ఇంతలో మా పార్టీవారికి దొడ్డి అవసరం కలిగింది. మేమంతా నర్లుకొని వాడు పోయెందుకు స్థలం ఇచ్చాము. ఇది వారికి ఇంతలో మైమరిచి విద్రిమన్న మగువకు

కంటో కారం వల్లనేట్టయింది. కాదామరి? ఆకలిని కాస్తేపు ఆరికట్టవచ్చు. వివాహాన్ని ఆజ్ఞాంతం అరికట్టిన వాళ్ళున్నారు కాని దీని విషయం? ఎంతసేపని ఆగలం? అదిడ భర్తగారు తిరిగి ముందుకు వచ్చి "నూకు మాత్రమేకాదు దొడ్డి అందరికీ హక్కు ఉంది పోయేందుకు. స్థలం ఇవ్వండి." దబాయంపుగానే అడిగాడు.

"అవునూ! మీ టికెట్లలో సీట్లు మాత్రం ఇచ్చాడు. మా టికెట్లలో దొడ్డిమాత్రం ఇచ్చారు. ఓపికఉంటే వారినే పీరివించుకొని మలమూత్ర విసర్జన శాల ప్రవేశముహూల్లవం దివ్యంగా చేయించుకోండి! మూకేం అభ్యంతరంలేదు. మేము ఒక అంగుళంకూడా జరిగేందుకు సిలులేదు." అంటూ మరి విక్రచ్చిగా చెప్పేటాడు మా పార్టీవాడు. రైల్వేపెట్టె శాసనసభా వ్యవహారం మాంచి రసవట్టులో ఉంది. శేష శైలవాసునికి చెప్పడాని కోసం వచ్చింది. "ఎందుకు విడవరు, నే నూసా" అంటూ దిగాడు. ఇంతలో గడ్డంతాతయ్య మా పార్టీవాడికి "సై గవేసి పైనకూర్చున్నాడు. అలాగే మావాడు ఎక్కికూర్చున్నాడు. దొడ్డిసంగతి దేవుడెరుగు. అసలు సీటుకే మోసం వచ్చిందని ఎక్కిన వ్యక్తి దిగివచ్చాడు. వాడన్నాడుకదా "నేను పోర్టరుకు వాలుగు బూసా యిలిచ్చాను. స్థలం దొరికినవెంటనే పరుకోమన్నాడు. పోయి, వాణ్ణి అడుగు." అంటూ అవకుతానే పరుకొని కూర్చున్నాడు. గడ్డంతాతయ్య "పనిలేవయ్యా! అతనుకూడా పాపం నీలాగే ఉద్దిచ్చాడట. ఉద్దిచ్చి ఇంతసేపు నిలబడ్డాడు. అతన్ని కాస్తేపు కూర్చోనివ్వరాదటయ్యా! ఇప్పుడు మునిగిపోయిందేమి లేదులే!" అంటూ సర్వేశాడు. అంతటితో ఊరుకోక మా పార్టీవాణ్ణి ఉద్దేశించి "లేవయ్యా లే వారికి దారి కావాలి -- ఆ సీటుపై కూర్చుండవయ్యా" అని అతన్ని కూర్చోవోశాడు సీటులో. ఇవతలి ఇద్దర్ని ఉద్దేశించి "అడ్డంలేండయ్యా ఆడవడుచు వస్తాంది. పోయి ఖాళీగా ఉన్న సీటుపై పడుచురూ" అని వార్షిద్దరిని అలా ప్రోశాడు. బుట్టగిల వ్యక్తిపై చిరుకోపాన్ని ప్రదర్శించి "ఎక్కినప్పటినుంచి ఊరికే వాగేదానికన్నా ఆ ఇద్దరిమధ్య కాస్త చోటు చేసుకోకూడదూ!" అంటూ అతన్ని తరిమివేశాడు. నా పక్కగావున్న దొడ్డికి పోయేవ్యక్తికి చోటు ఇవ్వరాదూ. అంతవరకు వ్యక్తినిచూచి, "అలా అడ్డంగా నిలబడేదానికన్నా ఆ ఆయన సీటువక్కున కూర్చోవడటయ్యా -- ఆయన

సంబరం
హోటల్ - బ్రహ్మదేవ్ (దేరాడూన్)

ఇంధ్రవజ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

ముఖ్య గమనిక

నూకు వంటే వ్యాసాలు, కథలు, చిత్రాలు వగైరాలతోపాటు తగినన్ని స్టోరీలు అంటించి, తమ అడ్రసు వ్రాసిన కవచు పంపాలి. అలాంటప్పుడే ప్రచురించలేనివాటిని వేసక్కు పంపడం జరుగుతుంది. ఆమోదించినవాటి విషయం వారికి తెలియపరుస్తాము. స్టోరీలతో కనర్న పంపకుండా తయార వాటి విషయమై ఉత్తరాలు వ్రాస్తే ప్రయోజనంలేదు.

—ఎడిటర్

పోయేందుకు స్థలమైనా దొరుకుతుంది" అని "అమ్మా రండి వెళుచురుగాని" అంటూ ఆస్వాయంగా ఆహ్వానించే సరికే మా అవతలిపార్టీ వారికళ్ళు కృతజ్ఞతతోపెరిశాయి. ఇక మా పార్టీ విషయం వేరుగా వ్రాయాలా? "నూశానా! అబ్బాయి దేనికై నా ఓపిక చల్లాలి. కాలం కలిసిరావాలి. రైలుపెట్టెలో ప్రజాస్వామ్యం లేదంటావా? దీనికై తే అయ్యిదు స్టేషన్లకాలం చాలు; దేశానికైతే అయ్యిదు ఏళ్ళు కావాలి. ఇంతే తేడా! తెలిసిందా మనల్ని మనమే పరిపాలించుకోవలిసింది? ఈసాటి ప్రజ్ఞకు ప్రభుత్వం ఎందుకు?" అంటూ చిరునవ్వు విసిరాడు. నిజమని పించింది. ఈలాంటి వ్యక్తులు మంతులెందుకు కావాలి? అలాగైతే రైలుపెట్టెలో ప్రజాస్వామ్యం మూట? ఇంతలో బండి స్టేషన్లో అగింది. ★